

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Програма вступних випробувань розроблена на основі Типових навчальних програм підготовки фахівців з міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій ступеня бакалавра і спрямована на виявлення рівня сформованості професійної компетентності випускників освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста у відповідності до Державних стандартів вищої освіти.

До змісту програми включені базові питання низки дисциплін із циклу професійної та практичної підготовки студентів, зокрема таких як «Історія міжнародних відносин», «Зовнішня політика та дипломатія України», «Політична та економічна історія країн світу». Основну увагу сфокусовано на тих інформаційних блоках, що формують у студентів знання про основи міжнародних відносин як сфери соціальної дійсності та предмета наукового дослідження, а також уявлення про суть їх майбутньої професійної діяльності.

На основі змісту програми визначено орієнтовні питання вступних випробувань. Вони розкривають сутність, особливості та специфіку міжнародно-політичних і дипломатичних аспектів світової та вітчизняної історії.

Структура білету складається з трьох теоретико-методичних питань комплексного характеру. Це дає можливість виявити рівень теоретичної та практичної підготовленості вступника, зокрема:

- його володіння основними поняттями та термінами зовнішньополітичного дискурсу;
- бачення актуальних проблем міжнародної світової політики;
- знання процесів історичного розвитку міжнародних відносин;
- розуміння еволюції дипломатичної сфери та регіональних тенденцій світового розвитку,
- уміння працювати з усіма доступними джерелами знань та критично їх оцінювати;
- орієнтуватися в поточних міжнародних подіях та використовувати набуті знання при їх аналізі;
- застосовувати прогностичну функцію щодо перспектив участі України в процесах глобального розвитку

Відповіді абітурієнтів на теоретико-методичні питання допоможуть спрогнозувати результативність подальшого навчання студентів на спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ АБІТУРІЄНТА НА ФАХОВОМУ ВСТУПНОМУ ВИПРОБУВАННІ

<i>За шкалою університету</i>	<i>Визначення</i>	<i>Характеристика відповідей абітурієнта</i>
0-99 бали	<i>Низький</i>	Абітурієнт не усвідомлює змісту питання білету, а тому дає відповідь не по суті поставлених запитань. Не розуміє історичних термінів, не орієнтується в міжнародній політиці держав, не вміє обґрунтовувати професійне значення знань.
124-149 балів	<i>Задовільний</i>	Відповіді на питання білету носять фрагментарний характер, характеризуються відтворенням знань на рівні запам'ятовування. Знання та розуміння історичних термінів поверхове, відсутнє вміння обґрунтовувати власну думку. В загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь неповна, неглибока, містить неточності, робить помилки при формулюванні понять, відчуває труднощі, застосовуючи знання при наведенні
150 - 174 балів	<i>Достатній</i>	Відповіді на питання білету вірні і достатньо повні. Абітурієнт оперує історичними термінами без особливих труднощів, вміє логічно побудувати відповіді на поставлені питання, орієнтується в міжнародній політиці, логічно обґрунтовує власну думку. Має високий рівень знань і навичок. Відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або пропуски в неосновних питаннях. Можливе слабке знання додаткової літератури, недостатня чіткість у визначенні понять.
175 - 200 балів	<i>Високий</i>	Абітурієнт дає вірну і розгорнуту відповідь на питання білету. Добре орієнтується в історії міжнародних відносин. Глибоко розуміє значення історичних термінів та вільно ними оперує. Різнобічно аналізує закономірності розвитку в міжнародній сфері. Відповідь розгорнута, глибоко обґрунтована, логічно структурована, абітурієнт вільно користується професійною термінологією щодо сучасного стану розвитку міжнародних відносин. В повній мірі засвоїв увесь програмний матеріал, показує знання не лише основної, але й додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання з суміжних галузевих дисциплін, вдало наводить приклади.

Якщо абітурієнт під час вступного випробування з конкурсного предмету набрав від 0-99 балів, то дана кількість балів вважається не достатньою для допуску в участі у конкурсному відборі до НПУ імені М. П. Драгоманова. Оцінювання рівня знань абітурієнтів проводиться кожним із членів предметної комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання. Загальний бал оцінювання рівня знань абітурієнта виводиться за результатами обговорення членами комісії особистих оцінок відповідей абітурієнтів. Бали (оцінки) вступного фахового випробування оголошуються головою предметної комісії усім абітурієнтам, хто приймав участь у випробуванні після закінчення іспиту.

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

3.1. Історія міжнародних відносин

Тема 1. Загальнотеоретична характеристика міжнародних відносин та світової політики

Міжнародні відносини: поняття, об'єкт, суб'єкти, види та рівні. Світова політика: поняття та ознаки. Співвідношення понять «міжнародні відносини», «міжнародна політика» та «світова політика». Середовище сучасних міжнародних взаємодій. Принципи сучасних міжнародних відносин. Предмет вивчення дисципліни «Історія міжнародних відносин», її актуальність та завдання.

Тема 2. Міжнародні відносини в епоху античності

Форми міжнародних зв'язків у Давній Греції. Звичаєві норми міжнародного права Давньої Греції. Греко-перські війни. Воєнні компанії та основні битви греко-перських воєн. Завоювання Олександра Македонського. Значення завоювань О. Македонського у міжнародних відносинах епохи античності. Характер міжнародних відносин в епоху Давнього Риму. Міжнародна політика Юлія Цезаря.

Тема 3. Міжнародні відносини в епоху середньовіччя

Розвиток посольської справи у Візантії. Візантійська дипломатія й слов'яни. Візантійсько-руські відносини. Доктрина зовнішньої політики Візантійської імперії. Церква у міжнародних відносинах середньовіччя. Розрив між Східною та Західною церквами. Боротьба між церквою та світською владою у Західній Європі за домінування. Хрестові походи як одна із стадій боротьби між Заходом і Сходом. Причини походів. Заклики папи Урбана II та перший хрестовий похід (1096-1099). Держави хрестоносців та їхня історія. Духовно-лицарські ордени. Цивілізаційні наслідки хрестових походів. Міжнародні відносини у західній Європі. Столітня війна 1337-1453 рр.

Тема 4. Міжнародні відносини в Новий час

Основні тенденції зовнішньої політики провідних європейських держав в добу раннього Нового часу. Дипломатія Іспанії, Англії та Франції. Періодизація та особливості зовнішньої політики держав у роки Тридцятилітньої війни. Зовнішньополітичні наслідки Тридцятилітньої війни для європейських держав та становлення Вестфальської системи міжнародних відносин. Дипломатичні змагання під час Семилітньої війни 1756-1763 рр. Війна за незалежність північноамериканських колоній Англії 1775-1783 рр. Версальський мир 1783 року. Велика французька революція та її зовнішньополітичні наслідки. Особливості Віденської системи міжнародних відносин. Віденський конгрес: основні цілі та завдання. Переділ Європи згідно з умовами Віденського конгресу.

Тема 5. Міжнародні відносини кін. ХІХ- поч. ХХ ст.

Дипломатична боротьба під час Кримської війни 1853-1856 років. Паризький мирний конгрес 1856 р. Війна за об'єднання Італії. Боротьба Австрії та Пруссії за домінування на німецьких землях. Франко-пруська війна 1870-1871 рр. Утворення Німецької імперії. Загострення франко-німецьких відносин після франко-пруської війни. Союз трьох імператорів та воєнна тривога 1875 року. Балканська криза 1875-1878 років. Російсько-турецька війна 1877-1878 років. Берлінський конгрес 1878 р. Причини та передумови утворення Троїстого союзу. Боротьба за колоніальний перерозподіл світу. Утворення Антанти. Російсько-Японська війна 1904-1905 років. Марокканські кризи 1905 р. та 1911 р. Боснійська криза 1908-1909 років. Італо-Турецька війна 1911-1912 рр. Балканська криза 1912-1913 рр. та її наслідки.

3.2. Зовнішня політика та дипломатія України

Тема 1. Витоки, зародження і розвиток традицій національного державотворення та вітчизняної дипломатії

Античні історики, географи й дипломати про найдавніше населення і державні утворення на території України. Міжнародні обставини формування державного об'єднання „Русь” та дипломатичні складові його зміцнення, посилення впливу й зростання престижу в середньовічному світі. Норманська теорія заснування Русі та князі Рюриковичі. Аскольд, Олег, Ігор, Ольга, Святослав Завойовник, Володимир Великий, Ярослав Мудрий. Місце дипломатичних зусиль у завоюванні Україною-Руссю провідних позицій на міжнародній арені. Стадія феодальної роздробленості України-Русі та дисперсії її міжнародно-дипломатичної ваги в світі. Галицьке князівство Ярослава Осмомисла – регіональний „центр сили” другої половини ХІІ ст.

Тема 2. Боротьба за козацько-гетьманську державність та її дипломатична складова.

Литовсько-польський період історії України, його оцінка в долях українства. Укладення Кревської унії 1385 р. та її вплив на регіональну систему міжнародних відносин. Дипломатична підготовка утворення Речі Посполитої. Формування козацтва та наростання автономних тенденцій на Запорозькій Січі. Зміцнення національної свідомості й плане відродження втраченої державності.

Чинники зовнішньої політики й дипломатії Козацької України другої половини XVII – XVIII ст.

Тема 4. Українське питання в Російській та Австро-Угорській імперіях і пошук шляхів його розв'язання в кінці XVIII – на початку XX ст.

Великодержавна політика російського самодержавства щодо України й становище українців в Австро-Угорщині.

Українське національне відродження в XIX ст.: Кирило-Мефодіївське братство, українофільство, громадський рух, „Братство тарасівців”. Михайло Драгоманов. Національно-визвольний рух і активізація дипломатичної активності навколо України на зламі XIX і XX ст. Програми українських політичних партій і перспективи їхнього практичного здійснення.

Тема 5. Україна на шляху до модерної міжнародної суб'єктності (XX – XXI ст.)

Детермінанти зовнішньо політичних орієнтацій України часів української революції 1917-1920 рр. Падіння російського самодержавства і початок Української національно-демократичної революції. Шляхи й перспективи вирішення українського питання в міжвоєнний період, напередодні й під час Другої світової війни.

Міжнародна й дипломатична діяльність Державного центру УНР в екзилі. Установчій конференції ООН в Сан-Франциско. Міжнародно-правове оформлення західних кордонів СРСР і УРСР. Обмін населенням між Україною й сусідніми державами. Операція „Вісла”. Українська РСР у міжнародних відносинах за доби холодної війни

Особливості міжнародної діяльності Української РСР в умовах «холодної війни». Проблема міжнародного визнання та розгортання двосторонніх відносин УРСР. Головні сфери та пріоритети зовнішньої політики й дипломатії сучасної України. Зовнішньополітична проблематика у Верховній Раді України навесні 1990 - влітку 1991 рр. Проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р. і її міжнародне визнання.

Україна на початку XXI століття. Помаранчева революція та її наслідки. Політичне протиборство у владі. Євромайдан і війна. Процес євроінтеграції.

3.3. Політична та економічна історія країн світу

Тема 1. Країни Східної Європи в контексті «системи міжнародних відносин нового типу»

«План Маршалла» і країни Східної Європи. Радянсько-югославський конфлікт. Глобальна сталінізація країн Східної Європи. Події у Східному Берліні (1953). Початок відходу від сталінської моделі соціалізму. XX з'їзд КПРС і польська та угорська кризи 1956 р. Реакція міжнародного співтовариства. Декларація уряду СРСР від 30 жовтня 1956 р. Вихід Албанії з Організації Варшавського Договору (ОВД). «Празька весна» 1968 р. «Доктрина Брежнєва» про обмежений суверенітет. Механізм консультацій як знаряддя примусової конформізації в політичному полі країн Східної Європи. Країни Центральної та Південно-Східної Європи в системі міжнародних відносин у 1970–1980-ті роки. Події у Польщі у 1980-х роках. Профспілки «Солідарність», криза влади і введення воєнного стану. Особлива позиція Румунії та Албанії. Вплив змін у СРСР на хід подій у Східній Європі. «Оксамитова» революція в ЧССР, крах режиму Чаушеску в Румунії, зміни ладу в Польщі, Угорщині, Болгарії, Албанії, НДР. Виведення радянських військ із країн Східної Європи. Об'єднання Німеччини. Подолання різних рівнів розвитку західних та східних земель.

Тема 2. Історія країн Західна Європа в системі міжнародних відносин другої половини XX ст.

Інтеграційні процеси в Європі після Другої світової війни. Перший конгрес «європейського руху» в Гаазі (1948). Створення Ради Європи. Тенденції регіональної західноєвропейської кооперації та інтеграції. «План Шумана» і утворення Європейського об'єднання вугілля та сталі (ЄОВС). Низка договорів про «Європейське оборонне співтовариство». Дві тенденції розвитку інтеграції в Європі. Створення Європейського економічного співтовариства (ЄЕС) Спільний ринок (травень 1957 р.) і Європейського співтовариства з атомної енергії Євроатом (березень 1957 р.). Утворення ЄАВТ. Особливі відносини Великої Британії з ЄЕС. «План Фуше». Світова енергетична криза та інтеграційні процеси в Європі. Розширення меж ЄЕС. Формування системи європейського політичного співробітництва (СПС). «Нова атлантична хартія» Г. Кіссінджера (1973). Європарламент. Створення Європейської монетарної системи. Подальше поглиблення військово-політичної інтеграції в Західній Європі. Розробка нової

концепції всеохоплюючої безпеки. Робота «Комісії у. Пальме». Загальноєвропейський процес в умовах нової «холодної війни». Мадридська зустріч НБСЕ (1980–1983). Підсумки десятиріччя Заключного акта НБСЕ (1985). Стокгольмська конференція 1984–1986 рр. і її результати. Віденська зустріч (1986–1989). Нові підходи до європейської безпеки. Паризька хартія для Нової Європи (1990). УРСР і конференція в Парижі. Московська конференція з гуманітарних питань (1991). Подальший розвиток інтеграційних процесів у Європі. Суперництво Західної Європи і США на світових ринках. Зміст і вибірковість «особливих відносин» між США та Великою Британією. План утвердження «Європейського економічного простору».

Тема 3. Історія країн Далекого Сходу в системі міжнародних відносин другої половини ХХ ст.

Становище Японії після Сан-Франціського мирного договору. Японо-американська «адміністративна угода». Територіальні питання японо-радянських відносинах. Спільна японо-радянська декларація від 19 жовтня 1956 р. Японо-американський договір від 19 січня 1960 р. Громадянська війна в Китайській республіці. Відношення КПК і Гоміньдану до великих держав. Проголошення КНР (1949). Проблема Тайваню. Китайсько-радянський союз. Конфронтація антагоністичних режимів на півдні та півночі Кореї. Війна в Кореї. СРСР і КНР у корейському конфлікті. Радянсько-американська конфронтація в Азії. Шляхи вирішення корейської проблеми: угода про перемир'я (1953), обговорення питання на нараді в Женеві (1954). Тайванська криза (1958). Криза у радянсько-китайських відносинах. Китайсько-американське зближення. Особливості зовнішньої політики корейських держав у 70–80-ті роки. Нові тенденції в зовнішній політиці Японії в 1970–1980-ті роки.

Тема 4. Історія країн Азійсько-Тихоокеанського регіону в міжнародних відносинах

Створення ДРВ. Наслідки втручання Франції в Індокитай. Поразка Франції в Індокитаї. Англо-нідерландська агресія проти Республіки Індонезія. Розширення присутності США у Південному В'єтнамі. «Теорія доміно» Д. Ейзенхауера. «Тонкінський інцидент» та «Тонкінська революція». Війна у В'єтнамі. Позиції

СРСР і країн Заходу щодо війни. «Гуамська доктрина» Р. Ніксона. Паризька угода про В'єтнам. Створення СРВ. Війна в Лаосі. Проблеми Лаосу в рішеннях женевської наради. Дії США в Камбоджі. Відносини СРСР з країнами Південно-Східної Азії. Створення асоціації держав Південно-Східної Азії (АСЕАН). Декларація про мир, свободу і нейтралітет (Куала-Лумпур, 1971 р.), її сутність. Звільнення Індії від колоніальної залежності. «План Маунтбеттена». Створення домініонів Індії та Пакистану. Проблема Кашміру. Індо-пакистанський конфлікт (1949). Проголошення незалежності Бірми та Цейлону. Китайсько-індійський конфлікт та китайсько-бірманські прикордонні конфлікти. Конфлікт між Індією і Пакистаном. Ташкентська декларація (1966). Конфлікт між Західним і Східним Пакистаном. Утворення Бангладеш. Сімльська угода. Позиції СРСР, Індії, Великої Британії, США. Інтеграційні процеси в регіоні. Зменшення значення Європоцентризму. Суперечливий характер японо-американського інтеграційного комплексу. Особливості зовнішньо-економічної стратегії Японії: конституційний пацифізм і «економічна дипломатія». Курс СРСР на створення у 1980-х роках у регіоні системи безпеки на кшталт Гельсінської. Пропозиції СРСР у 1986–1988 рр. Нормалізація радянсько-китайських економічних відносин.

Тема 5. Історія країн Африки в системі міжнародних відносин другої половини ХХ ст.

Особливості національно-визвольних рухів в Африці. Кінець французького панування в Північній Африці. Проголошення незалежності Марокко і Тунісу. Війна в Алжирі. Євіанські угоди (1962). Початок розпаду колоній в Екваторіальній Африці та розпад британських колоніальних володінь. Рік Африки. Конголезька криза. Створення ОАЄ, її цілі. Африканська група в ООН. Громадянська війна в Нігерії. Крах португальської колоніальної імперії. Громадянська війна в Анголі. Проблема Півдня Африки. Роль України в ООН щодо вирішення проблеми апартеїду. Країни Африки і Захід. Країни Африки і СРСР. Постколоніальна Африка – арена боротьби за сфери впливу між Заходом і Сходом. Підтримка СРСР країн «соціалістичної орієнтації» в Африці. Роль Куби і СРСР у збройних діях в Ефіопії, Анголі. Лівія і арабські, африканські та європейські проблеми. Бомбардування Лівії літаками ВПС США у 1986 р. Інцидент (1988) з пасажирським літаком над Локербі (Шотландія). Санкції РБ ООН проти Лівії.

Тема 6. Історія країн Латинської Америки в системі міжнародних відносин другої половини ХХ ст.

Наслідки Другої світової війни для Латинської Америки. «Доктрина Ларетта». Пакт в Ріо-Де-Жанейро (1947). Створення ОАД. ІХ Міжамериканська конференція в Боготі (1948). Х Міжамериканська конференція в Каракасі. Агресія США проти Гватемали. Прихід до влади на Кубі Ф. Кастро. Кубино-радянські відносини. Карибська криза, її подолання. Виключення Куби з ОАД. Політика США щодо країн Латинської Америки. «Доктрина Джонсона — Манна». Суперечності в діяльності ОАД. Питання про зміну міжамериканських відносин. Реформа Статуту ОАД у 1964–1965 рр. ІІІ сесія Генеральної асамблеї ОАГ (1973). Протокол Сан-Хосе (1975). Латиноамериканська інтеграція. Панамська конвенція 1975 р. І створення латиноамериканської економічної системи (ЛАЕС). Країни Латинської Америки і Рух неприєднання. Договір Тлателолко. Прихід до влади в Чилі уряду Народної Єдності С. Альєнде і його повалення військовою хунтою. Події в Нікарагуа. Поразка Аргентини у конфлікті з Великою Британією (1982). Усунення військових від влади. Силова політика США в Латинській Америці. Окупація Гренади (1983). Крах режиму Дювальє на Гаїті. Втручання США у справи Нікарагуа і Сальвадора. Справа «Іран-контрас». Контадорський процес. Роль Куби.

Тема 7. Регіональні проблеми міжнародних відносин на Близькому та Середньому Сході

Крах мандатної системи в регіоні після Другої світової війни. Створення Ліги арабських країн. Палестинське питання. Рішення Генеральної асамблеї ООН (1947) про створення незалежних арабської та єврейської держав. Дії СРСР і США у створенні держави Ізраїль. Арабо-ізраїльська війна 1948–1949 рр. Родоська угода про перемир'я. Розділ частини Палестини між Ізраїлем, Йорданією та Єгиптом. Падіння Монархії в Єгипті. Націоналізація Єгиптом Суецького каналу. Суецька криза і збройний конфлікт (1956). «План Даллеса». «Дипломатія ультиматумів» М. С. Хрущова. «Доктрина Ейзенхауера – Даллеса». Створення ОАР. Блокова політика США в Азії. Створення СЕАТО і СЕНТО. Інтервенція США і Британії в Ліван і Йорданію. Американо-ізраїльські відносини в середині 1960-х років. Причини підтримки СРСР арабських країн. «Шестиденна війна» 1967 р., її цілі, хід,

результати. Зміст Резолюції РБ ООН № 242 від 22 листопада 1967 р. Роль України у справі підтримки прав палестинців. Економічне тавійськове співробітництво СРСР з арабськими країнами. Арабо-ізраїльська війна 1973 р. «Нафтова криза» і ОПЕК. Конференція в Женеві з проблем Близького Сходу. Кемп-Девідська угода, мирний договір між Ізраїлем і Єгиптом. Нова політика СРСР на Близькому Сході й поновлення дипломатичних відносин з Ізраїлем. Кіпрська проблема. Проголошення незалежної Республіки Кіпр (1960). «План Лемніцтера». Державний переворот на Кіпрі (1974). Створення «турецької держави Кіпр». Проблема греко-турецьких відносин. Міжнародний аспект проблеми курдів. Громадянська війна в Лівані та загострення палестинської проблеми. Нарада арабських держав у Фесі і план Р. Рейгана. Початок інтифади, її розвиток і вплив на палестино-ізраїльські відносини. Роль Ірану в регіоні. Відносини США з Іраном після 1979 р. Участь СРСР у війні в Афганістані. Хід війни і зміни в афганському керівництві. Міжнародна підтримка моджахедів.

4. Для пільгових категорій осіб, яким надано право складати вступні випробування (особи, що потребують особливих умов складання випробувань) в НПУ імені М. П. Драгоманова за рішенням Приймальної комісії створюються особливі умови для проходження вступних випробувань.

5. СТРУКТУРА БІЛЕТУ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

Факультет історичної освіти

Ступінь: бакалавр

Галузь знань: 29 Міжнародні відносини

Вступне фахове

Спеціальність: 291 Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії

На базі ОКР: молодший спеціаліст

Екзаменаційний білет № ___

1. Форми міжнародних зв'язків у Давній Греції.
2. Проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р. і її міжнародне визнання.

3. Інтеграційні процеси в Європі після Другої світової війни.

Затверджено на засіданні Приймальної комісії НПУ імені М. П. Драгоманова
Протокол № 5 від «18» лютого 2019 р.

Голова фахової комісії _____ / _____ /
Підпис Прізвище, ім'я, по-батькові

6. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бебик В. М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. – К.: МАУП, 2000. – 382 с.
2. Богатуров А. Д. Великие державы на Тихом океане: История и теория международных отношений в Восточной Азии после второй мировой войны (1945–1995).– М.: Конверт – МОНФ, 1997. – 353 с.
3. Брусиловська О.І. Історія міжнародних відносин (сер. III тис. до н.е. – сер. XVII ст. н.е.) : навч.-метод. посібник. – Одеса: Одеський нац. ун-т, 2013.– 183 с.
4. Говард М. Війна в європейській історії. – К.: Мегатайп, 2000. – 166 с.
5. Головченко В., Матвієнко В. Дипломатична історія України (1923-1993 роки): навчальний посібник. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2012. – 239 с.
6. Головченко В., Матвієнко В. Дипломатична історія України (від найдавніших часів до XIX століття). – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2007. – 512 с.
7. Головченко В., Матвієнко В., Солдатенко В. Дипломатична історія України (кінець XIX – перша чверть XX століття): навчальний посібник. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2011. – 527 с.
8. Грицак Я.Й. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX-XX ст. – К.: Генеза, 1996. – 360с.
9. Дахно І.І. Історія країн світу: Довідник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 816 с.

10. Дипломатична та консульська служба: Навч. посібник / Турчин Я. Б., Горбач О. Н., Дорош Л. О., Івасечко О.Я., Ільницька У. В. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 224 с.
11. Дорош Л. О. Вступ до спеціальності «Міжнародні відносини»: Навч. посібн. / Л. О. Дорош, Ю. Я. Тишкун, Я. Б. Турчин. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 176 с.
12. Дюррозель Ж. Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів.– К.: Основи, 1999. – 903 с.
13. Зінченко А. Історія дипломатії від давнини до нового часу: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. Л. Зінченко. – Вінниця: Нова книга, 2002. – 433 с.: іл.
14. История средних веков. В 2-х тт. / Под ред. С.П. Карпова. – М.: МГУ, 2000. – 432 с.
15. Іваницька О. П. Історія міжнародних відносин (1918-1945 роки): Навч. посіб. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. – 632 с.
16. Камінський Є. Міжнародна безпека у ХХІ столітті: загальний прогноз // Дослідження світової політики: Зб. наук. пр. / ІСЕМВНАН України. – 2001. – Вип. 15. – С.3 – 15.
17. Клименко В.А. Історія сучасного світу: навчально-методичний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 93 с.
18. Коппель О.А., Пархомчук О.С. Міжнародні системи. Світова політика: Навчальний посібник. – К.: ФАДА, ЛТД, 2001. – 224 с.
19. Країнознавство: довідник / Я. Б. Турчин, Л.О. Дорош, О.Н. Горбач. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. – 296 с.
20. Кульчицький С. В. Помаранчева революція / Інститут історії України НАН України. – К.: Генеза, 2005. – 366 с.
21. Кучик О.С., Заяць О.А. Зовнішня політика України: навчальний посібник. – К.: Знання, 2010. – 572 с.
22. Лановик Б. Д., Матисякевич З. М., Матейко Р. М. Економічна історія України і світу: Підручник/ За ред. Б. Д. Лановика. – К.: Вікар, 1999. – 719 с.

23. Матвієнко В., Головченко В. Історія української дипломатії ХХ століття у постатях: Монографія. - К.: ВПЦ «Київський університет», 2001. – 482 с.
24. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–1970-ті роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. – К.: Либідь, 1999. – 558 с.
25. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000-ні роки): підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. – К.: Либідь, 2001. – 622 с.
26. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжоли. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. – 863 с.
27. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–70-ті роки): Підруч. / В. А. Манжола та ін. – К.: Либідь, 1999. – 558 с.
28. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980–2000 роки): Підручник / Л. Ф. Гайдуков, В. Г. Кремень, Л. В. Губерський та ін. – К.: Либідь, 2001. – 624 с.
29. Нариси з історії дипломатії України / О.І.Галенко, Є.Є.Камінський, М.В.Кірсенко та ін. під ред. В.А.Смолія. – К.: Видавничий дім «Альтернативи», 2001. – 733 с.
30. Нариси з історії дипломатії України. – К.: Альтернативи, 2001. – 733 с.
31. Овсій І.О. Зовнішня політика України (від давніх часів до 1944 року): Навчальний посібник. – К.: Либідь, 2002. – 240 с.
32. Основи теорії міжнародних відносин: Навч. посібн. – Львів: Академія сухопутних військ, 2010. – 240 с.
33. Парієнко Г.К. Історія сучасного світу. – Одеса: ОДЕУ, 2009. – 238 с.
34. Пронь С.В. Міжнародні відносини та зовнішня політика. 1914-1991 роки: Навч. посіб. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2009. – 140 с.
35. Революція Гідності 2013-2014 рр. та агресія Росії проти України: наук.-метод. матеріали за заг. ред. Павла Полянського. – Київ : Ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. – 34 с.
36. Солдатенко В.Ф. Українська революція: Історичний нарис. – К.: Либідь, 1999. – 976 с.

37. Стьопін А. О. Синергетичні виміри розвитку України: історія і сучасність. – Одеса: Астропринт, 2006. – 156 с.
38. Сучасна українська політика: політики і політологи про неї / М.І. Михальченко (голова ред. кол.). – К: УЦПМ, 2008. – 363 с.
39. Теорія міжнародних відносин: Термінологічний словник / [Гетьманчук М.П., Івахів О. С., Кукарцев О. В., Л. О. Кучма та ін.] – Львів: Національний університет «Львівська політехніка», 2011. – 260 с.
40. Турчин Я. Б. Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку ХХ ст.: Навч. посібник / Я.Б. Турчин, Р.Б. Демчишак, Т.І. Плазова. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 140 с.
41. Україна: утвердження незалежної держави (1991-2001) / Н.П.Барановська, В.Ф.Верстюк, С.В.Віднянський та ін. під ред. В.М.Литвина. – К.: Видавничий дім «Альтернативи», 2001. – 704 с.
42. Українська державність у ХХ столітті: Історико-політологічний аналіз / О.Дергачов (керівник авт. колективу). – К.: Політична думка, 1996. – 448 с.
43. Уряди України у ХХ ст.: Науково-документальне видання / Відпов. ред. В.М.Литвин. – К.: Наукова думка, 2001. – 400с.
44. Хижняк І. А. Нова історія міжнародних відносин у системному форматі (1648-1918): Підручник. – К.: Персонал, 2009. – 224 с.
45. Чухліб Т. Гетьмани і монархи. Українська держава в міжнародних відносинах 1648-1714 рр. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська Академія», 2003. – 518 с.
46. Яковенко Н.М. Нарис історії України з найдавніших часів до кінця ХVІІІ ст. – К.: Генеза, 1997. – 380 с.